1906 – 2026

120 let

od vysvěcení
Základní školy
ve Stráži nad Nežárkou

Pozvání

ku

SLAVNOSTI SVĚCENÍ

nové školní budovy

pro školy obecné a měšťanské ve Stráži,

jež konati se bude

v neděli dne 16. září 1906.

POŘAD SLAVNOSTI:

1. O 9. hodině dopol. seřadění spolků a korporací před radnicí a uvítání jich, načež společný průvod do chrámu Páně, kde sloužena bude slavná mše svatá.
2. Po mši svaté průvod k budově školní.
3. O 10½ hod. svěcení nové budovy školní veledůst. p. biskup. vikářem *Ludvíkem Kazdou* z Lišova. Při tomto postupu:
   a) Slavnostní sbor, přednese zpěv. spolek.
   b) Vlastní svěcení.
   c) Hospodine pomiluj ny, přednese zpěv. spolek.
4. Slavnostní řeč, kterou prosloví P. T. slovutný pan zemský i říšský poslanec *Fran. Slaněk.*
5. Odevzdání školy p. starostou *Janem Fisirem.*
6. Zapisování P. T. velect. pp. hodnostářů do pamětní knihy.
7. Společný oběd v 1 hodinu v hostinci p. Ratťaye, při němž koncertovati bude městská kapela.

Couvert stojí 3 K. — Přihlášky k společnému obědu přijímá do 12. září místní školní rada.

Z místní školní rady ve Stráži,

dne 28. srpna 1906.

Předseda.

Pozvánka na slavnostní svěcení školy 16. září 1906

Historie školní budovy

Dne **16. září 1906** byla slavnostně vysvěcena budova dnešní Základní školy ve Stráži nad Nežárkou. Od této události, kterou tehdejší občané našeho městečka prožívali s velkou hrdostí a nadšením, uplynulo letos stodvacet let. Je jistě namístě při tak významném výročí připomenout si, jakým vývojem prošla budova, která poskytla za dobu své existence vzdělání tisícům žáků a ve které působily desítky, možná stovky, učitelů.

Současná školní budova pochopitelně nebyla první budovou, kde se učilo. Podle záznamů v obecní kronice byla první škola v domě čp. 64 v dnešní Ruské ulici. Měla pouze jednu třídu, a proto již na počátku 19. století svojí kapacitou přestala vyhovovat. Jak uvádí tehdejší kronikář: „Malá tmavá klasa se dvěma okny k západu nevyhovovala jednak, že v měsíci říjnu a listopadu bylo v klase některý den až tma, jednak že nemohla pojmout všechno žactvo.“ Proto byla z rozhodnutí tehdejších radních postavena nová škola, která byla slavnostně vysvěcena **12. listopadu 1821**. Budova stála na místě dnešní školy a jednalo se o jednotřídní přízemní stavbu, ve které byl i byt pro učitele.

I když třída v nové škole byla prostornější, brzy opět nestačila. Žáků přibývalo a bylo nutné otevřít druhou třídu. Zpočátku se situace řešila provizoriem – obec nejdříve pronajala větší místnost v domě č. 49 a později se učilo v budově radnice. Tento stav však byl neudržitelný, a proto bylo rozhodnuto postavit novou budovu se čtyřmi třídami. Se stavbou se započalo **30. dubna 1861** kopáním základů a 2. května 1861 byly usazeny první základní kameny. Cesta k nové školní budově však nebyla jednoduchá. Od rozhodnutí postavit novou větší školu a zahájením stavby uplynulo dlouhých dvacet let. Příčinou byl spor o stavební parcelu. Tehdejší majitel strážského panství svobodný pán Karel z Leonhardi si nepřál, aby škola byla postavena vedle zámku, a prosazoval, aby byla postavena na jiném místě. Dokonce ještě po zahájení stavby se pokoušel soudní cestou stavbu školy zmařit. Soud však 3. června 1861 rozhodl ve prospěch obce a práce tak mohly nerušeně pokračovat. **16. října 1862** novou školní budovu slavnostně vysvětil jindřichohradecký probošt Petr Veber. Nová školní budova byla jednopatrová a stála na místě dnešní školy.

Ani nová školní budova však brzy nestačila. V roce 1875 byla zřízena čtvrtá třída a v roce 1897 třída pátá. Do ní bylo zapsáno 76 žáků, a protože v budově školy již nebylo místo, vyučovalo se v jedné z místností na radnici. V roce 1904 pak byla otevřena šestá třída a vyučovalo se rovněž v budově radnice. Navíc se obecní zastupitelstvo svým usnesením ze dne 3. ledna 1903 rozhodlo podat žádost o zřízení měšťanské školy spojenou se slibem postavit novou školní budovu. Povolením zřídit měšťanskou školu ze dne 16. září 1904 se stavba školy stala nutností.

18. května 1905 byla zřízena komise pro výstavbu školy, jejímiž členy byli okresní hejtman baron ze Schwamberka, okresní školní inspektor prof. A. Kodet, c. k. vrchní lékař Dr. J. Rubák a členové zastupitelstva obce. Komise rozhodla, že nejvhodnějším a nejlacinějším řešením bude rozšíření stávající budovy východním směrem a přistavení druhého poschodí. Vypracováním plánů byl pověřen inženýr Schwarzer.

16. srpna 1905 obecní výbor zadal stavbu školy staviteli Josefu Šonskému z Jindřichova Hradce a již **24. srpna 1905** byla stavba zahájena kopáním základů pro přístavbu. Zajímavostí bylo, že při jejich hloubení narazili dělníci na zbytky opevnění bývalého strážského hradu.

Stavba pokračovala velmi rychle a již za rok mohla být nová škola **16. září 1906** slavnostně vysvěcena.

O tom, jak tento pro Stráž nad Nežárkou jistě významný den prožívali občané našeho městečka, nechme vyprávět tehdejšího kronikáře:

Svěcení nové školní budovy

„Před dvěma lety v den 16. září stihla k nám telegrafická zpráva o povolení měšťanské školy. Dnes po dvou letech v týž den svítí se již nová nádherná školní budova, uvědomělým a pokrokumilovným občanstvem své mládeži věnována. Městská rada sestavila následující pořad slavností:

1. O 9. hodině dopolední seřazení spolků a korporací před radnicí a uvítání jich, načež společný průvod do chrámu Páně, kdež sloužena bude slavnostní mše svatá.
2. Po mši svaté průvod k budově školní.
3. Od 10 a ½ hod. svěcení nové školní budovy veledůstojným p. biskupským vikářem Ludvíkem Kazdou z Lišova. Při tom postupu slavnostní sbor přednese:
   a/ Zpěvácký spolek
   b/ Vlastní svěcení
   c/ Hospodine, pomiluj ny
4. Slavnostní řeč, kterou prosloví slovutný pan zemský i říšský poslanec Fr. Staněk.
5. Odevzdání školy p. starostou J. Fistrem
6. Zapisování P. T. velct. Pp. Hodnostářů do pamětní knihy.
7. Společný oběd v 1 hodinu v hostinci p. Fr. Rataje, při němž koncertovati bude městská kapela (Couvert stojí 3,- K)

Dříve neškolní budova svému účelu odevzdána býti mohla, odbývána dne 15. září kolaudace. Zákonem k tomu oprávnění znalci a interessanti budovu náležitě prohlédli a pak sepsán protokol. Budiž zde uveden pouze závěrek: „Komise s potěšením konstatuje, že místní školní rada nešetřila žádného nákladu, aby škola všem moderním požadavkům vyhověla. Budova školní činí dojem velmi dobrý, vyniká zejména světlostí a vzdušností všech místností jmenovitě učeben. Zejména pěkná jest tělocvična, kreslírna a pracovna pro vyučování ženských ručních prací. V technickém, zdravotním a pedagogickém ohledu není závad proti přijmutí a používání budovy k veškerým požadavkům školním. Na vše pamatováno a ničím neplýtváno. Stavbou projevila místní školní rada příkladné porozumění pro význam a potřebu školy."

Velevýznamná slova pedagogického znalce a c. k. okres. škol. inspektora p. J. Groulíka „na vše pamatováno a ničím neplýtváno" zaslouží, aby se skvěla na předním místě v budově. Tato slova jsou odměnou místní školní radě co podnikateli stavby a obecnímu výboru i dohlédací stavební komisi pp.

Janu Laznovi, Janu Šputovi, Karlu Šmejkalovi a pisateli tohoto a dokazují, že přihlíženu ku účelnosti budovy a zároveň šetřeno sil poplatních.

V neděli dne 16. září, v den slavnosti svěcení a odevzdání školy, město naše odělo se v háv slavnostní, vyzdobeno jsouc prapory. Nebesa zahalila se v tmavý závoj oblačný a vydatný déšť se snášel na zemi, nepřispívaje tak k veselé slavnostní náladě. O půl 10. hod. odebrali se pp. Hodnostáři, slavnosti se zúčastnivší, do chrámu Páně na slavnou mši svatou slouženou dp. Lud. Kazdou, vikářem z Lišova. Ředitel kůru, řídící učitel František Motejlek provedl precizně Horákovu figurální mši, což všeobecné pochvaly docházelo. Poté odebral se průvod ku školní budově, kde za zpěvu "Slavnostní sbor" stalo se posvěcení budovy a pak její vysvěcení, což zakončeno sborem Hospodine, pomiluj ny. Následkem nepohody muselo se ostatní odbýti uvnitř budovy. Školní mládež jakož i četné obecenstvo odebralo se do tělocvičny, kde ku účastníkům slavnosti a hlavně ku školní mládeži promluvil dp. Vikář L. Kazda. Přirovnal tuto budovu ku chrámu moudrosti, opřenému sedmi sloupy, sedmi to učebními předměty, zbudovanému z pravdy a víry. Slavnostní řečník p. poslanec Anr. Maděra c. k. notář z J. Hradce, který ochotně slavnostní řeč převzal za onemocnělého poslance Staňka, poukázal na první počátky naší kultury, vedl nás historií našeho národa, poukazuje na osazování našich zemí za doby Přemyslovců, vzpomíná dob Karlových, zmiňuje se o slavné době husitské a Poděbrada, o zlatém věku naší literatury a přechází na školství za doby Marie Terezie. Uvádí školské zásady slavného publicisty Havlíčka, poukazuje na nepřátele moderní školy, vyzývá ku vytrvalosti a sebevzdělávání, nebot' jenom ze síly ducha nám kyne spása. Pan starosta J. Fistr poděkoval všem, kteří o vybudování tohoto stánku moudrosti zásluhu měli a sice" slovutný p. c. k. zemský škol. inspektor Fr. Wenig, referent zemského výboru u věcech školských, Mnsign. Dr. Burian, člen zemského výboru, a zemský poslanec p. Žďárský, sl. c. k. okr. šk. rada v j. Hradci, kteří mravně k umožnění měšt'anské školy působili. Nato poděkoval sl. místní školní radě, obecnímu zastupitelstvu, stavebnímu komitétu, občanské záložně, jakož i staviteli p. Šonskému. Poukázal na slova p. insp. Groulíka „na vše pamatováno a ničím neplýtváno", čímž prokázáno, že všude šetřeno sil poplatních, a odevzdal budovu svému účelu.

Pan ředitel Lang promluvil za učitelstvo a žactvo a slibuje, že snahou všech zde působících sil bude jenom dobro a prospěch naší milé obce a vlasti a provolal jí slávu. Zapěním Rakouské národní hymny dopolední slavnost ve školní budově dokončena.

Účastníci se rozcházeli s uspokojením, litujíce, že slavnost se nemohla odbývati na prostranství před školní budovou, aby i ostatní obecenstvo, které prostranná tělocvična nemohla pojmout, také účast bylo mohlo bráti."

Tolik strážská obecní kronika.
Ta ještě podrobně popisuje slavnostní oběd, vyjmenovává významné hosty a zaznamenává i obsah přípitků jednotlivých účastníků. Rovněž cituje z blahopřejných telegramů, které různé osobnosti a instituce zaslaly k otevření školy.

Z kroniky se také dozvídáme, jaké náklady muselo město na stavbu školy vynaložit. Částka to nebyla na tehdejší dobu rozhodně nízká a slouží ke cti tehdejších zastupitelů, že svým rozhodnutím přispěli k rozvoji vzdělání nejen dětí ze Stráže nad Nežárkou, ale i z okolních obcí.

Pro zajímavost ještě jednou citujme z obecní kroniky, která zaznamenává přesný výčet nákladů na výstavbu školy.

Konečný účet za stavbu školy

Ačkoli rozpočet na přestavbu školy stanoven na K 78 755, přece výsledné číslo jeví se jinak, jak vidno z následující rekapitulace:

I.	Práce zednická a nádenická	53 282,75 K
II.	Práce kamenická2	484,43 K
III.	Práce tesařská	15 318,71 K
IV.	Práce pokrývačská	2 354,95 K
V.	Práce klempířská	2 378,64 K
VI.	Práce truhlářská	11 961,78 K
VII.	Práce zámečnická	15 591,91 K
VIII.	Práce natěračská	2 070,09 K
IX.	Práce sklenářská	1 426,66 K
X.	Práce malířská	118,00 K
XI.	Hromosvod	300,00 K
XII.	Různé práce	979,12 K
Součet všech prací		108 267,04 K
Odečte se 13 % sleva		14 074,71 K
Náklad na stavbu budovy činí		94 192,33 K

Se stavbou školy spojeno jest ještě následující vydání:

Plány a rozpočty	806,00 K
Poplatky za vtělení půjčky od Jindřichohradecké Spořitelny do pozemkových knih na jmění obce Stráže	686,50 K
Spropitné dělníkům při „rovnosti“ („glajchu“)	208,90 K
Odvážení okopávek	463,06 K
Roury na kanalizaci od školy k řece	1 176,81 K
Kladení rour, studna aj.	1 223,79 K
Drátěný plot a vrata u školy	586,98 K
Vnitřní zařízení	3 095,47 K
Sbírka ptáků, hmyzu a nerostů od pana barona Leonhardiho	715,00 K
Dovoz nábytku apod. z dráhy	178,20 K
Deputace do Prahy a její opatření	520,70 K
Komise a kolaudace	118,92 K
Tisk	180,00 K
Nájemné za umístění tříd v čas stavby	420,00 K
Společný oběd a svěcení školy	198,00 K
Celkem 10	598,33 K
Úplné zařízení a vybudování školy	94 192,33 K
Celkové vydání korun	**104 790,66 K**

V nové školní budově se začalo vyučovat hned v pondělí 17. září 1906.

Od svého otevření již škola výrazně nezměnila svůj vzhled, přesto jak ubíhala léta, docházelo k různým úpravám a rekonstrukcím.

V **r. 1920** bylo zavedeno do školy elektrické osvětlení do ředitelny, bytu školníka, na chodby a dvou tříd měšťanské školy. O tom, kdy byla elektřina zavedena v celé školní budově, se kronika bohužel nezmiňuje.

K významnějším stavebním úpravám ve škole pak docházelo až ve druhé polovině 20. století. V **r. 1955** byly instalovány splachovací záchody. V roce **1960** se začalo s adaptací budovy místního hospodářského družstva na školní jídelnu a již 4. září 1961 se začalo vyvařovat.

V roce **1965** bylo započato s výstavbou ústředního vytápění v budově školy. Během prázdnin byly sklepy přestavěny na kotelnu a uhelnu a zároveň byl postaven nový komín. V roce 1966 pak probíhala instalace rozvodů a radiátorů. Do provozu bylo ústřední vytápění uvedeno 17. října 1967.

Roku **1967** byl zrušen kabinet přírodopisu v přízemí (vedle tělocvičny) a namísto něho byla místnost upravena jako nářaďovna. Do té doby bylo veškeré tělocvičné nářadí umístěno podél stěn tělocvičny a zabíralo velkou část plochy již tak malého prostoru. V témže roce vznikly přepažením dvou velkých tříd v prvním a druhém poschodí dva nové kabinety.

Během školního roku **1973/74** byly ve všech podlažích přestavěny záchody. Zmenšením chlapeckých záchodů pak vznikly tři nové místnosti – v přízemí sklad civilní obrany, v 1. poschodí kabinet pro I. stupeň a ve druhém poschodí kabinet českého jazyka. Před školou byl vybudován nový septik s odpadem do obecní kanalizace. Původní žumpa na dvorku za školou byla zasypána.

Ve školním roce **1974/75** probíhala generální oprava celé školní budovy. Byla vyměněna všechna okna a dveře, školní budova dostala novou fasádu, došlo i na výměnu okapů a hromosvodů. Práce probíhaly za běžného provozu školy, a tak to učitelé, správní zaměstnanci školy ani žáci neměli určitě snadné.

V **r. 1981** byly vybudovány základy pro nové kabinety v proluce mezi zvonicí a traktem budovy školy, v němž je umístěno sociální zařízení. Nové místnosti byly dokončeny během školního roku 1983/84 a dnes slouží v přízemí jako sklad učebnic, v prvním poschodí jako žákovská knihovna a ve druhém poschodí je umístěn kabinet chemie.

V únoru r. **1987** byla po rekonstrukci otevřena nová školní jídelna. Vedle staré jídelny byla postavena nová budova (která pro své umístění a vzhled dodnes budí rozpaky), v níž je kuchyně, sklady a sociální zázemí pro zaměstnankyně. Stará budova byla upravena na výdejnu a jídelnu. Obě budovy jsou propojeny spojovací chodbou. Rekonstrukce a přístavba jídelny byla naprosto nezbytná, protože původní jídelna byla prostorově nevyhovující a neodpovídala ani hygienickým normám.

Na podzim roku **1989** byla provedena generální oprava střechy. Značně poškozená a nekvalitní krytina byla nahrazena novými taškami.

Zatím poslední větší úpravy proběhly ve škole během hlavních prázdnin v r. **1994**, kdy byly kompletně restaurovány všechny záchody ve všech podlažích a v přízemí byly zřízeny sprchy pro žáky i učitele tělesné výchovy.

I když škola oslavila své sté narozeniny, lze říci, že naši předkové dokázali postavit budovu, která svými prostornými a světlými třídami patřila ve své době k těm modernějším a i dnes dobře slouží svému účelu. Zub času je sice neúprosný a nová doba si určitě vyžádá další úpravy (např. bude nutná výměna oken, oprava fasády), ale dá se říci, že ještě dlouhá léta bude moci sloužit tak, jak jí to vložili do vínku naši předkové a jak to poněkud pateticky napsali na pozvánce k slavnostnímu svěcení školy:

17. září 2006 vstoupila budova Základní školy ve Stráži nad Nežárkou do druhé stovky let své existence a vedení školy i města se stále snaží, aby splňovala podmínky pro vzdělávání dalších generací žáků. A tak budova školy v posledních dvaceti letech prošla dalšími opravami, zlepšovalo se vybavení tříd o moderní techniku, moderní pomůcky a další vybavení. Péče byla věnována i budově mateřské školy a školní jídelny.

V **r. 2008** bylo ve školní jídelně odstraněno staré obložení stěn a ty byly následně obloženy bílými dlaždičkami.

Problémem ve školní budově začala být okna, jejich životnost byla za hranou, netěsnila, v zimních měsících docházelo k velkým tepelným ztrátám. Proto město nechalo vypracovat r. **2009** projekt na výměnu všech oken a na zateplení budovy.

V prvním poschodí byla zrekonstruována žákovská knihovna. Byl zakoupen nový nábytek, podlaha byla pokryta novým kobercem.

V **r. 2010** muselo vedení řešit nemilý problém. Po odkrytí lina se v kabinetu přírodopisu ve druhém poschodí objevily shnilé parkety a pod nimi i hnilobou napadené nosné trámy stropní konstrukce mezi prvním a druhým poschodím. Naštěstí se nepotvrdilo, že by byly trámy napadeny dřevomorkou, a tak oprava nebyla tak náročná.

Protože v mateřské škole začal narůstat počet žáků, vznikla potřeba otevření druhé třídy. Jenomže kapacita školky nestačila (původní třída v přízemí budovy MŠ byla přestavěna na ordinace lékařů). Bylo rozhodnuto využít pro druhou třídu MŠ prostory školní družiny v budově školy. Hygienici však souhlas otevření třídy podmínili zavedením teplé vody i na chlapecké toalety alespoň v přízemí (dosud byla teplá voda pouze na dívčích WC a zaměstnanců). Teplá voda byla rozvedena na všechny chlapecké toalety.

V **r. 2011** byla provedena rekonstrukce a modernizace internetové sítě. Ve všech třídách byly instalovány přípojky k internetu. Byla zakoupena i první interaktivní tabule, k níž se mohou učitelé připojit svými počítači. Lze zde využít i internet.

V **r. 2012** proběhla výměna oken v budově mateřské školy v Pístinské ul., zároveň školka přešla na vytápění plynem. Elektrická akumulační kamna již byla zastaralá. V celé školce byly položeny nové podlahové krytiny.

V budově školy došlo k modernizaci počítačové učebny, všechny počítače byly vyměněny za nové.

Roku **2013** začala velká změna vnějšího vzhledu budovy školy. Během hlavních prázdnin firma Alienc České Budějovice provedla výměnu všech oken. Nová bílá plastová okna byla vybrána tak, aby se svým vzhledem a členěním blížila k původním oknům z. r. 1906. Stejná firma pak za plného provozu školy začala s opravou fasády školy.

Změnu prodělala i budova mateřské školy. Celá budova byla zateplena a fasáda dostala nový barevný kabát.

V **r. 2014** byla dokončena oprava fasády školní budovy. Dovoluji si napsat, že nová fasáda škole sluší. Namísto fádní šedobílé barvy se oblékla do dvou příjemných odstínů okrové barvy (světlé a tmavší) a spolu s novými okny vypadá jako nová.

V tomto roce byly zakoupeny i tři nové interaktivní tabule.

V **r. 2015** byly zakoupeny další interaktivní tabule a jsou již jimi vybaveny všechny učebny. A tak se staré dřevěné deskové tabule, které se používaly po desetiletí, staly historií.

V **r. 2016** v souvislosti s odchodem do důchodu rezignoval na funkci ředitele školy Mgr. Pavel Dvořáček a k 1. srpnu 2016 byla radou města Stráž nad Nežárkou do funkce ředitelky školy jmenována paní Mgr. Hana Pešková.

Díky získání dotace byla v **r. 2019** vybudována moderní učebna pro výuku cizích jazyků. Rovněž byla modernizována i počítačová učebna. V přízemí bylo zřízeno bezbariérové WC. Průběžně se provádí výměna podlahových krytin ve všech třídách.

V **r. 2020** byla rekonstruovaná cvičná kuchyňka, Byly zakoupeny nové sporáky a kuchyňská linka.

V letech **2020 - 2021** došlo k úpravám v budově mateřské školy. Přízemí, které bylo v minulých letech přestavěno na ordinace lékařů, bylo vráceno do původního stavu, a tak se druhá třída MŠ mohla po několikaletém exilu v prostorách školní družiny v budově ZŠ vrátit opět do budovy školky.

V **r. 2025** byly z důvodu posílení bezpečnosti žáků i zaměstnanců instalovány za hlavním vchodem další dveře, které se otvírají pomocí čipu, který mají k dispozici jen žáci a zaměstnanci. To ztěžuje cizím lidem volný vstup do budovy. Kvůli posílení bezpečnosti byl v minulých letech instalován na chodbách i kamerový systém.

Tolik stručně ke změnám, které v uplynulých dvaceti letech prodělala budova školy. Podrobnější informace o dění ve škole můžete najít ve výročních zprávách o činnosti, které jsou zveřejňovány na stránkách školy.

Do dalších let přejme strážské škole, aby držela krok s dobou, i když už je to důstojná stodvacetiletá dáma, a také mnoho zvídavých a hodných žáků a zapálené, spokojené učitele.

Historie školství ve Stráži nad Nežárkou v datech

1735	nejstarší doložený učitel, který vyučoval na strážské škole, se jmenoval **František Kadeřábek**
1764	dle kroniky se narodil v Střibilicích (na Litoměřicku) jeho nástupce **Jan Václav Kubík**
do r. 1821	škola umístěna v domě č. 64 v dnešní Ruské ulici
1821	postavena přízemní školní budova vedle zvonice
1861	začátek stavby nové školní budovy (předchůdkyně budovy stávající)
16. 10. 1862	vysvěcena nová školní budova
1870	úplné odloučení školství od římskokatolické církve
1870/71	škola má tři třídy, řídícím učitelem je **Ignác Kajer**
1876/77	povoleno zřízení čtvrté třídy
1891	řídícím učitelem ustanoven **František Motejlek**
1897/98	škola rozšířena o pátou třídu
24. 5. 1905	zahájena výstavba stávající budovy
31. 10. 1905	otevřen první ročník měšťanské školy
16. 9. 1906	**slavnostní vysvěcení nové školní budovy**
1914/15	žákům povoleno zameškat více hodin, aby mohli pomáhat při domácích pracích a nahradit tak muže, kteří narukovali do války
1916	zakázány učebnice, které měly dle tehdejších úřadů příliš vlastenecký, a tedy protirakouský ráz
1917	ze všech čítanek musel být odstraněn chorál Svatý Václave, vévodo české země
zima 1917	omezena výuka, protože nebylo čím topit ve třídách
1920	do budovy školy zavedeno elektrické osvětlení
1937	povoleno otevření čtvrtého ročníku měšťanské školy
1938	měšťanská škola změněna na újezdní měšťanskou školu s obvodem: Stráž nad Nežárkou, Pístina, Plavsko, Hatín. Polště, Vydří, Dolní Lhota, Lásenice, Příbraz, Libořezy, Mláka, Stříbřec
28. 11. – 9. 12. 1939	obsazení školy říšským vojskem

5. 5. – 14. 6. 1941 opětné obsazení školní budovy říšským vojskem

24. 2. – 8. 5. 1945 obsazení školy německými uprchlíky, kteří utíkali z tehdejšího německého Slezska před postupující Sovětskou armádou. Žáci se učili v sále divadla a v místních hostincích

3. 6. 1945 po úklidu školní budovy obnoveno vyučování

1948 podle sovětského vzoru přijat nový školský zákon o jednotné škole. Dřívější obecná škola byla přejmenována na národní, měšťanská na Osmiletou střední školu

1960 nový školský zákon – vzniká Základní devítiletá škola s pětiletým prvním stupněm a čtyřletým druhým stupněm. Žákům jsou zdarma zapůjčovány učebnice

1961 začíná se vyvařovat ve školní jídelně

1967 do provozu bylo uvedeno ústřední vytápění školní budovy, zřízena nářaďovna u tělocvičny, rozdělením velkých tříd vznikly dva nové kabinety

1973/74 rekonstrukce sociálního zařízení, zřízení tří nových kabinetů

1976 do života se postupně zavádí tzv. nová školní koncepce, je uzákoněna desetiletá školní docházka s tím, že poslední dva roky ji žáci plní na středních školách. První stupeň základní školy se zkracuje na čtyři roky. Mění se název školy na Základní škola Stráž nad Nežárkou

1981 vycházejí poslední žáci devátého postupného ročníku ZDŠ. Od školního roku 1981/82 žáci vycházejí základní školu v 8. postupném ročníku

1987 otevřena nová školní jídelna

1989 „Sametová revoluce“ – dochází k výrazným změnám obsahu učiva, především humanitních předmětů, do škol se vrací oslovení „pane učiteli, paní učitelko“

1989 generální oprava střechy

1994 generální rekonstrukce sociálního zařízení

1996 obnovena povinná devítiletá docházka na základní škole, pátý postupný ročník přesunut na první stupeň ZŠ, na druhém stupni obnoven devátý postupný ročník

2002 vybudována nová počítačová učebna

1. 1. 2003 přechod na právní subjektivitu, součástí školy se stává do té doby samostatná mateřská škola a školní jídelna

2005 vstupuje v platnost nový školský zákon, začíná příprava na vypracování školních vzdělávacích plánů

2005 změna názvu školy na Základní škola a Mateřská škola Stráž nad Nežárkou

2011 rekonstrukce a modernizace internetové sítě

2012 výměna oken v budově MŠ, přechod na vytápění plynem

2012 modernizace počítačové učebny v ZŠ

2013-14 výměna oken a oprava fasády ZŠ

2014 zateplení budovy MŠ

2019 vybudována učebna cizích jazyků, modernizace počítačové učebny v ZŠ

2020 rekonstrukce cvičné kuchyně v ZŠ

2020 – 21 stavební úpravy MŠ, rozšíření na 2 oddělení

2025 vybudováno bezpečnostní zádveří v ZŠ

Ředitelé školy

Na základě dostupných pramenů se podařilo doložit tyto řídící učitele nebo ředitele školy:

Ignác Kajer	1870 – 1891
František Motejlek	od r. 1891 řídící učitel obecné školy
Jan Langr	od r. 1905 ředitel měšťanské školy – do kdy?
Jan Janoušek	1918 – 1928
František Zátka	od 1928 zastupující ředitel školy
Václav Prchlík	1934 – 1941
Karel Anton	1941 – 1945 – zastupující ředitel školy
Václav Prchlík	1945 – 1952
Karel Anton	1952 – 1966
Karel Tetík	1966 – 1969
Václav Kotek	1969 – 1972
František Bártů	1972 – 1981
Jitka Linhartová	1981 – 1983
Božena Holmanová	1983 – 1988
Mária Nováková	1988 – 1992
Pavel Dvořáček	1992 – 2016
Hana Pešková	2016 až současnost

Vývoj počtu žáků od r. 1945 do r. 2026

Školní rok	Počet žáků	Školní rok	Počet žáků
1944/45	481	1990/91	220
1945/46	470	1991/92	205
1946/47	390	1992/93	197
1947/48	382	1993/94	181
1948/49	303	1994/95	170
1949/50	312	1995/96	173
1950/51	297	1996/97	189
1951/52	266	1997/98	178
1952/53	247	1998/99	158
1953/54	304	1999/2000	156
1954/55	318	2000/01	143
1955/56	319	2001/02	146
1956/57	302	2002/03	152
1957/58	297	2003/04	148
1958/59	253	2004/05	156
1959/60	307	2005/06	150
1960/61	341	2006/07	148
1961/62	346	2007/08	147
1962/63	339	2008/09	141
1963/64	304	2009/10	133
1964/65	348	2010/11	125
1965/66	272	2011/12	136
1966/67	278	2012/13	135
1967/68	276	2013/14	121
1968/69	250	2014/15	133
1969/70	234	2015/16	138
1970/71	226	2016/17	132
1971/72	235	2017/18	131
1972/73	234	2018/19	122
1973/74	212	2019/20	122
1974/75	212	2020/21	124
1975/76	192	2021/22	129
1976/77	207	2022/23	147
1977/78	215	2023/24	128
1978/79	202	2024/25	128
1979/80	230	2025/26	119
1981/81	256	2026/27	129
1981/82	235		
1982/83	243		
1983/84	239		
1984/85	240		
1985/86	251		
1986/87	265		
1987/88	265		
1988/89	240		
1989/90	244		

Abecední seznam učitelů, kteří působili na škole v letech 1945 – 2026

Anderleová Marie
Anton Karel
Bártl Václav
Bártů František
Bártů Vlasta
Beerová Marie
Bělinová Dagmar
Bíchová Magdalena
Bláhová Petra
Boháč Rudolf
Boháč Vladimír
Boudová Marie
Bromová Serafina
Budínová Božena
Bystřická Marta
Cepáková Irena
Cimrhanslová Olga
Cvrček Ladislav
Čeňková Eva
Doležalová Jitka
Doskočilová Petra
Dušek Oldřich
Dušková Dagmar
Dvořáček Pavel
Dvořáková Blanka
Dvořáková Markéta
Filipová Marcela
Formánková Jana
Fritz Václav
Frühbauer Miroslav
Gebrová Marta
Grossová Marie
Hajičová Jana
Hájková Božena
Hajnová Božena
Hajnová Petra
Haneschová Jindřiška
Haneschová Jiřina
Havel Jiří
Havlová Iveta
Heřmanová Miroslava
Holeček Jaromil
Holečková Milada
Holmanová Božena
Hospodářská Karla
Houfek Jindřich
Hurych Antonín
Hütterová Daniela
Jakešová Marta
Jančura Martin
Jareš Stanislav
Jarošová Mája
Jelínková Jiřina
Jílková Etela
Jonáčková (prov. Blížilová) Růžena
Kachlíková Marie
Kavanová
Kepková Marie
Klenková Milena
Klimková Marie
Kosová Olga
Kotek Josef
Kotek Václav
Koudelková Věra
Kovářová Libuše
Kozák Ladislav
Krbová Libuše
Krejčová Jindřiška
Krch Bohuslav
Křečanová Jiřina
Kubátová Emilie
Kubátová Vlasta
Kubů František
Kučerová Alena
Kuncová Jana
Kunftová (prov. Zabranská) Anna
Kutišová Eva
Lababová Božena
Mácalová Marie
Maňková Hana
Marková (prov. Davidová) Ludmila
Marková Veronika
Marušáková Iveta
Maryška Čestmír
Masopustová Blanka
Maťhová Vlasta

Matoušková Stanislava
Mikutová Alena
Mrázek Luboš
Němcová (prov. Linhartová) Jitka
Němečková Věra
Neuwirtt Miroslav
Nosková Danuše
Nováková Jarmila
Nováková Mária
Nováková Marie
Novotná Marie
Peltanová Marie
Pešková Hana
Petrů Olga
Pindrochová (prov. Mlsnová) Růžena
Píšková Anna
Pivcová Jana
Pletka Jiří
Pletková Zdeňka
Podráský Jaroslav
Poláchová Ivana
Polák Jaroslav
Polčák Jiří
Pragerová Martina
Pravdová Eva
Prchlík Václav
Prokeš František
Přichystalová Jana
Přílepková Iveta
Pudilová Jarmila
Pulecová Tatiana
Račmanová Eva
Rudnická Evženie
Růžička Richard
Ryšavý Karel
Řezník Vladimír
Říha Vlastimil
Říhová Alena
Simandlová Vlasta
Skalníková Věra
Skřivanová Jana
Součková Marie
Stach Adolf
Stachová Ema
Strusková Ludmila
Stupka Jan
Stupková Marie
Svoboda Josef
Sýkorová Helena
Šenkýř Milan
Šetková Vladimíra
Šindelková Vlasta
Širůček Jan
Školaudyová Zdeňka
Škudlová Jana
Šmíd Josef
Šonková Milada
Špuláková Jana
Štacková Drahomíra
Šteflová Dana
Štroufová Martina
Švec Milan
Švecová
Tátovská Jarmila
Tetík Karel
Tetíková Marta
Trepková Alena
Trieblová
Třísková Pavla
Turečková (prov. Maryšková) Marie
Vančo Pavel
Veselá Marie
Vítková (prov. Baborová) Alena
Voborský František
Vojta Josef
Vondrušová Naďa
Vopátková Růžena
Vyhlídková Libuše
Vytisková Zdeňka
Wiatrová Anna
Zahradník Jan
Zedníčková (prov. Ryšavá) Irena

Školní rok 2026/2027

Základní škola

Počet tříd: 9
Počet žáků: 129

Složení pedagogického sboru:

Mgr. Hana Pešková – ředitel školy
Mgr. Marcela Filipová – zástupkyně ředitele školy
Mgr. Iveta Havlová – třídní učitelka I. třídy
Mgr. Daniela Hütterová – třídní učitelka II. třídy
Mgr. Jana Pivcová – třídní učitelka III. třídy, výchovný poradce
Mgr. Veronika Marková – třídní učitelka IV. třídy
Mgr. Martin Jančura – třídní učitel V. třídy
Bc. Dagmar Matějovská – třídní učitelka VI. třídy
Mgr. Jana Formánková – třídní učitelka VII. třídy, metodik prevence sociálně patologických jevů
Mgr. Alena Trepková – třídní učitelka VIII. třídy
Mgr. Eva Čeňková – třídní učitelka IX. třídy
Mgr. Etela Jílková – učitelka II. stupně
Mgr. Richard Růžička – učitel II. stupně, koordinátor informační a komunikační technologie
Vladimíra Šetková – vychovatelka školní družiny

Asistentky pedagoga:

Bc. Dagmar Matějovská
Bc. Petra Žemličková
Jana Kandlová
Marie Němcová
Marie Břicháčková

Správní zaměstnanci:

Milan Havel – školník
Šárka Holoubková – uklízečka
Blanka Kovářová – uklízečka

Mateřská škola

Počet tříd: 2
Počet zapsaných dětí: 40

Učitelky mateřské školy:

Petra Jandová – vedoucí mateřské školy
Olga Oberreiterová – učitelka
Veronika Rybáková – učitelka
Štěpánka Kunešová – učitelka

Správní zaměstnanci:

Sylvie Kolářová – uklízečka

Školní jídelna

Připravuje stravu nejen pro žáky ZŠ a MŠ Stráž nad Nežárkou, ale také pro žáky ZŠ a MŠ Plavsko. Kromě toho v rámci doplňkové činnosti vaří obědy i pro důchodce.

Zaměstnankyně:

Irena Princová – vedoucí školní jídelny
Ludmila Podroužková – hlavní kuchařka
Petra Filová – kuchařka
Kateřina Jonáčková – kuchařka
Lenka Jirků – pomocná síla v kuchyni